

sig om politik og om taktik og måske også om et forsøg på at skabe dårligere vibrationer mellem flygtningene og den danske befolkning end højst nødvendigt. Jeg fik på en måde indtrykket af, at der godt her kunne være tale om, at man hellere ville have noget politisk spilfægtteri end forholde sig til det, der er det helt grundlæggende problem, nemlig det, at på trods af, hvad vi havde af forventninger i 1992, er krigen i det tidligere Jugoslavien ikke slut, og på trods af, at man dengang havde en forventning om – og dér tror jeg alle partier kan skæres over én kam – at det var noget, der kunne klares på et år eller to eller måske tre, er udsigten nu værre, end den har været meget længe.

Jeg vedkender mig gerne, at jeg på et tidspunkt tidligt på året havde en fornemmelse af, at freden måske nu var undervejs. Det var ikke noget, jeg selv havde fundet på; det var noget, der også udspandt sig i den internationale debat, og det var noget, der også kom til udtryk i holdninger, som blev videreformidlet via UNHCR. Men hvad skete der så? Så kom overfaldet på Gorazde, og så kom alle de tilbageslag, der jo viste sig at have en negativ og splittende virkning selv i områder, hvor parterne var begyndt at kunne tale sammen, hvor man var begyndt at kunne se en fremtid for sig, hvor man i hvert fald i den by eller på den egn kunne have en fredelig sameksistens. Dér begyndte det igen at smuldre.

I lyset af dét synes jeg, det er rimeligt, at Folketinget så siger: Nu er der ikke mere mulighed for at tale om snarlig fred, nu er der ikke mulighed for, at vi kan trække midlertidigheden ud i endnu et halvt eller et helt år, for nu kan vi se, at det måske drejer sig om en yderligere forlængelse af krigshandlingerne i to eller tre år eller mere, og det er det, vi forholder os til i dag.

Der er flere, der har været inde på overvejelser om midlertidighed som begreb, og om det kan jeg kun sige, at det har vi jo bedt Per Sørensen-udvalget om at se på. Der kommer en udredning fra Per Sørensen-udvalget engang midt på foråret eller måske hen imod sommeren, og så kommer vi til at tage den overordnede debat om, hvad midlertidighed skal betyde i vores fremtidige asylsystem.

Men jeg vil godt sige til fru Birthe Rønn Hornbech og andre, der har forsøgt at bøje de tidligere debatter, der har været ført om dette begreb her i Folketinget, at midlertidighed i denne sammenhæng jo blev defineret helt nøjagtigt i 1992-loven – ikke blot overordnet og

ukonkret, men helt præcist og direkte i forhold til denne gruppe, og det drejede sig om 24 måneder.

Så at gøre midlertidigheden til noget meget mystisk, som om man aldrig rigtig har vidst, hvad midlertidigheden betød, osv., hører ingen steder hjemme, for det har man da; det indskrev man i loven, og det var derfor, den kom til at se ud, som den gjorde.

Hr. Helge Adam Møller var også inde på nogle overvejelser om, hvordan man kunne sætte sig ind i krigsflygtninges situation. Det tror jeg er meget vanskeligt, men jeg vil da godt sige, at jo mere kontakt man får med krigsflygtninge, jo mere iøjnefaldende er det, hvad begrebet midlertidighed har betydet for deres daglige tilværelse: usikkerhed, en vekslen mellem håb og skuffelse, håb og skuffelse, som dels har at gøre med den krigsmæssige udvikling, men som også er knyttet til, hvad politikere her i Danmark siger.

Jeg tror ikke, der er ret mange af dem, som måske har lyst til at sætte tingene på spidsen i den offentlige politiske debat, der gør sig klart, at der sidder 18.000 mennesker rundt omkring i asylcentre, som meget nøje vejer – næsten på en apotekervægt – hvad politikerne her i Folketinget siger. Og hvorfor gør de det? Jo, det gør de, fordi det er deres daglige livsvilkår, det handler om. Og flotte bemærkninger, som måske er fremsat med henblik på at piske en stemning op eller på at tilfredsstille et bagland, kan uger eller måneder efter være med til yderligere at ulykkeliggøre den daglige tilværelse, som denne meget sårbare gruppe har.

Hvis man har været i kontakt med bosniske krigsflygtninge – uanset om det er dem, der gerne vil vende tilbage så hurtigt som muligt, eller det er dem, som har set i øjnene, at deres tilværelse i deres gamle land er meget vanskelig, for ikke at sige umulig – hvis man har været i kontakt med denne meget sårbare gruppe, tror jeg ikke, man vedvarende vil føle sig fristet til at sjakre alt for voldsomt med det, der i virkeligheden er den psykologiske baggrund – og den psykisk stærkt belastende baggrund – for alle de forfærdende daglige overvejelser, de har om, hvordan deres videre tilværelse skal udvikle sig.

Det siger jeg også, fordi de jo samtidig følger med i, hvad det er, der foregår derhjemme; for hjemme, det er stadig væk i Bosnien, hjemme, det er ikke i Danmark, hjemme, det er det, som man kan se på fjernsynsskærmen: Den ene uge er det Bihac, den anden uge er det Gorazde, den